

บทที่ 6

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเชิงสร้างสรรค์จิตกรรมสื่อผสม : ความกลัวในวิถีชีวิต เป็นการวิจัยแบบการวิจัยและพัฒนา (Research and Development) เพื่อศึกษาความเชื่อของไทยเกี่ยวกับความกลัวในวิถีชีวิตชุมชนที่ถ่ายทอดออกมาเป็นสัญลักษณ์ในการขจัดปัดเป่าสิ่งไม่ดี คือ ภัย อันตราย ความโชคร้าย ความทุกข์ยากให้ออกไปจากชีวิต และนำสิ่งดีงามเข้ามาในชีวิต คือ ความสุข ความเจริญ ความมั่งมี แล้วนำสัญลักษณ์ที่ได้จากศึกษา ค้นคว้ามาใช้ในการสร้างสรรค์ผลงานจิตกรรมสื่อผสม ผู้วิจัยสรุปการวิจัย ตามลำดับดังนี้

6.1 สรุปผลการวิจัย

การวิจัยเชิงสร้างสรรค์จิตกรรมสื่อผสม : ความกลัวในวิถีชีวิต สามารถสรุปผลการวิจัยได้ดังนี้คือ

6.1.1 ผลการศึกษา รวบรวม วิเคราะห์ สังเคราะห์ สารสำคัญของความเชื่อของคนไทยเกี่ยวกับความกลัวในวิถีชีวิตชุมชนที่ถ่ายทอดออกมาเป็นสัญลักษณ์ในการปกป้องขจัดปัดเป่าเหตุร้าย

ผลการศึกษา รวบรวม วิเคราะห์ สังเคราะห์ สารสำคัญของความเชื่อของคนไทยเกี่ยวกับความกลัวในวิถีชีวิตชุมชนที่ถ่ายทอดออกมาเป็นสัญลักษณ์ ในการขจัดปัดเป่าสิ่งไม่ดีให้ออกไปจากชีวิต และนำสิ่งดีงามเข้ามาในชีวิต โดยมีขอบเขตของการวิจัย คือ การศึกษา รวบรวม วิเคราะห์ สังเคราะห์ สารสำคัญของความเชื่อเกี่ยวกับความกลัวของคนไทย ในภาคเหนือ ภาคกลาง และภาคอีสาน ซึ่งได้ทำการสรุปบริบทเกี่ยวกับความกลัว จากวิธีการศึกษาเอกสาร ตำรา ร่วมสังเกตการณ์และร่วมกิจกรรมด้านสังคม วัฒนธรรม และความเชื่อ ได้ดังนี้

1) ความกลัวของคนไทยมีบ่อเกิดแห่งความกลัวมาจากความรู้สึกไม่อยากประสบสิ่งที่ไม่ดีแก่ตัว รู้สึกไม่มั่นคงปลอดภัย เมื่อประกอบภาระงานอะไรก็ต้องการพบแต่ความสุข ความเจริญ สิ่งทีกลัวมากที่สุด คือ กลัวจะสูญเสียสิ่งที่มีอยู่ ยังมีอะไรดี ๆ อยู่มากเท่าไร ก็ยิ่งกลัวจะต้องสูญเสียมันไปมากเท่านั้น เช่น กลัวสูญเสียชีวิตความเป็นอยู่ที่สุขสบายต้องใช้ชีวิตทุกข์ยากลำบากพบแต่โชคร้าย สิ่งไม่เป็นมงคล กลัวความเสื่อมเสียชื่อเสียง กลัวสูญเสียชีวิต และกลัวไปเกิดในที่ที่ไม่ดี เช่น ในนรก เกิดเป็นสัตว์ดิรัจฉาน และเกิดเป็นเปรต ซึ่งความกลัวดังกล่าวมีแนวโน้มว่า กลัวในสิ่งที่ยังมาไม่ถึง มักคิดเป็นลางร้ายจะให้โทษมากกว่าลางดี

2) วิธีขจัดความกลัวของคนไทย อันมีมูลเหตุมาจากความกลัวในสิ่งที่ยังมาไม่ถึง คิดเป็นลางร้ายจะให้โทษมากกว่าลางดี ซึ่งเป็นความหวาดกลัวต่อภัยที่มองไม่เห็นตัว ดังนั้น จึงต้องหาอุบายปัดเป่าหรือป้องกันเหตุร้ายที่จะมีมา ด้วยวิธีในทำนองเดียวกัน คือหาสิ่งศักดิ์สิทธิ์มาเป็นเครื่องป้องกัน ดังนี้คือ

2.1) สัญลักษณ์ ตามความเชื่อของคนไทยที่นิยมใช้ในการจัดปัดเป่าเหตุร้าย นำสิ่งดีงามเข้ามาสู่ชีวิตสามารถแบ่งได้ คือ

2.1.1) สิ่งประติษฐิ์ เช่น ต้นไม้จักรวาล สวัสดิทกะ รอยพระพุทธรบาท เฉลวพิสมร พิริอด ตุ่มนกต้อมหนู ตาข่าย จัปป์ง ยันต์ เป็นต้น

2.1.2) สัตว์ เช่น ช้าง เสือ วัว กวาง กบ แมงมุม เต่า และปลาตะเพียน

2.2) สี ตามความเชื่อของคนไทยนิยมใช้สีในเรื่องสิริมงคล ฤทธิ และอำนาจ จะพบว่า สีทุกสีที่คนไทยใช้มีความหมายสื่อในด้านดีทั้งหมด เพราะเป็นสีที่มีความเกี่ยวข้องกับสีกายของเทวดาประจำวันหรือเทวดาประจำดาวนพเคราะห์ เช่น พระอาทิตย์มีกายสีแดง พระจันทร์ กายสีเขียว พระอังคารกายสีแดงโกเมนหรือสีแก้วพราย พระพุธกายสีเขียวหรือสีมรกต พระพฤหัสบดีกายสีเหลืองบุษราคัมหรือสีแก้วไพฑูรย์ พระศุกร์กายสีเลื่อมประภัสสรหรือสีน้ำเงิน พระเสาร์กายสีดำหรือสีแดงคล้ำหรือสีม่วง พระราหูกายสีม่วง พระเกตุกายสีทอง จึงทำให้เกิดความเชื่อเกี่ยวกับการแต่งกายตามสีประจำวันในยามปกติและยามสงคราม นอกจากนี้ยังมีความเชื่อเกี่ยวกับสีของอัญมณี เช่น สีขาวของเพชรและสีขาวนวลของมุกดาหาร เชื่อว่าช่วยป้องกันสิ่งชั่วร้าย ช่วยให้ความรักสมหวัง มีความอุดมสมบูรณ์ มีอำนาจยศศักดิ์ สีแดงมณี เชื่อว่าช่วยให้มีอำนาจ ยศศักดิ์และชัยชนะ สีแดงโกเมน เชื่อว่าช่วยป้องกันสิ่งชั่วร้าย สมหวังในความรัก เป็นต้น

6.1.2 ผลของการสร้างสรรค์ผลงานจิตรกรรมสื่อผสม

การสร้างสรรค์ผลงานจิตรกรรมสื่อผสม : ความกลัวในวิถีชีวิต ของผู้วิจัยนั้น เริ่มจากการตั้งคำถามกับตนเองว่า ตนเองกลัวอะไร คำตอบที่ได้คือกลัวว่าตนเองจะไม่ได้ในสิ่งที่ปรารถนา คือ ผู้วิจัยมีความต้องการอยากจะทำแต่สิ่งดีๆ ในชีวิต พบแต่ความสุขความเจริญ และกลัวว่าจะได้ในสิ่งที่ไม่ปรารถนา คือ ความโชคร้าย การเจ็บป่วย ความลำบากยากจน ด้วยความกลัวดังที่กล่าวมา ผู้วิจัยจึงได้ดำเนินการสร้างสรรค์ผลงานจิตรกรรมสื่อผสม : ความกลัวในวิถีชีวิต โดยแบ่งเป็น 2 ช่วง ดังนี้คือ

1) การแสวงหารูปแบบทางศิลปะเพื่อสื่อความหมายในการสร้างสรรค์ ผู้วิจัยได้ทำการทดลอง ค้นคว้า สร้างสรรค์ จนกระทั่งได้รูปแบบทางศิลปะที่เพียงพอต่อการวิเคราะห์ดังต่อไปนี้

1.1) แบบร่าง ชื่อ “ต้นโพธิ์” ได้แรงบันดาลใจมาจากต้นโพธิ์ ร่างแบบร่างด้วยโปรแกรมวาดภาพ อะโดบี โฟโตชอป CS5 ภาพมีลักษณะเป็นต้นโพธิ์สีน้ำตาลเข้มที่มีกิ่งก้านสาขาแผ่กระจายเต็มพื้นหลังสีเทา โคนต้นโพธิ์ผูกผ้าสีสันสดใสรอบต้น ตามบริเวณโคนต้นโพธิ์ก็มักจะพบพระพุทธรูปชำรุด หรือสิ่งเคารพบูชาชำรุดแตกหัก ตามกิ่งก้านโยงด้วยธงสายสามเหลี่ยมสีแดง สีเหลือง สีเขียว สีบานเย็น เมื่อผู้วิจัยมองภาพต้นโพธิ์นี้แล้วทำให้รู้สึกอึดอัดและกลัว แต่เป็นความ

กลัวในแบบของความลึกลับ ความหวาดเสียว หรือความสยอง ดังนั้น แบบร่าง ชื่อ “ต้นโพธิ์” จึงยังไม่สามารถสื่อความหมายถึงความกลัวในทัศนะของผู้วิจัยได้

1.2) แบบร่าง ชื่อ “ต้นกฐิน” ได้แรงบันดาลใจมาจากต้นกฐิน ร่างแบบร่างด้วยโปรแกรมวาดภาพ อะโดบี โฟโตชอป CS5 ภาพมีลักษณะเป็นต้นไม้ประดิษฐ์ที่ลำต้น และกิ่งก้านมีสีส้มที่เกิดจากการวาด เพื่อให้มีลักษณะเหมือนการพันด้วยกระดาษแก้วสีส้มสดใส แขนงประดับด้วยสิ่งของตามที่ตนเองต้องการ และสิ่งของที่คิดว่าญาติสนิทมิตรสหายผู้ล่วงลับต้องการ เพื่อเตรียมเสียบไปไว้ใช้ในโอกาสยามที่ยังมีชีวิตอยู่และล่วงลับไปแล้ว และยังเป็นการส่งสิ่งปรารถนาเหล่านั้นไปให้ญาติมิตรที่ล่วงลับไปแล้ว แนวคิดของการทำบุญกฐินของคนไทยนี้ตรงกับความกลัวของผู้วิจัย คือ กลัวจะไม่ได้ในสิ่งที่ปรารถนา และกลัวจะได้ในสิ่งที่ไม่ปรารถนา

1.3) แบบร่างที่ได้แนวคิดจากการปรับมุมมองของต้นกฐิน ได้แรงบันดาลใจมาจากต้นกฐิน ร่างแบบร่างด้วยโปรแกรมวาดภาพ อะโดบี โฟโตชอป CS5 ภาพมีลักษณะเป็นวงกลมเหมือนการแผ่อกของรัศมี ภายในวงกลมมีลักษณะเหมือนเส้นสานของ ร่างแห ตาข่าย รั้งนก และใยแมงมุม

1.4) แบบร่างที่ได้แนวคิดจากตาข่ายและร่างแห โดยได้แรงบันดาลใจมาจากตาข่าย ร่างแห และอัญมณี ร่างแบบร่างด้วยโปรแกรมวาดภาพ อะโดบี โฟโตชอป CS5 ภาพมีลักษณะเป็นการใช้เส้นหลากสีสานกันทับซ้อนกัน โดยสร้างให้เป็นรูปทรงอิสระ ซึ่งตาข่ายและร่างแหมีลักษณะเป็นปมอยู่ทั่วๆ ไป มีประโยชน์ใช้สอยในการดักจับในสิ่งที่ต้องการ อีกทั้งยังใช้ป้องกันสิ่งที่ไม่ต้องการ ตามความเชื่อของไทยและชาติต่างๆ มีคติเชื่อว่าปมนั้นเป็นเงื่อนตายแก่ไม่ออก สามารถใช้ป้องกันผีหรือสิ่งร้ายที่มีผู้กระทำด้วยเวทมนต์ได้ ส่วนอัญมณีคนไทยมีคติความเชื่อว่ามีคุณวิเศษและพลาภาพในการขจัดความมืด หากผู้ใดนำมาเป็นเครื่องประดับ ทำแหวนหรือเก็บไว้ในถุงใส่เงินทอง จะทำให้เกิดความสุข เจริญมั่งมี ด้วยทรัพย์สมบัติข้าวของ ประกอบไปด้วยโชคลาภ ซึ่งนับเป็นจุดเริ่มต้นของการนำสิ่งที่เป็นสัญลักษณ์ของการดักจับสิ่งที่ต้องการ และป้องกันสิ่งที่ไม่ต้องการ รวมทั้งสัญลักษณ์ของความเป็นสิริมงคลมาใช้สร้างสรรค์ผลงาน

2) การสร้างสรรค์ผลงานจิตรกรรมสื่อผสม : ความกลัวในวิถีชีวิต ได้แรงบันดาลใจมาจากใยแมงมุม และอัญมณี ผู้วิจัยสร้างสรรค์ผลงานด้วยโปรแกรมวาดภาพ อะโดบี โฟโตชอป CS5 และการวาดภาพด้วยเทคนิคสีอะคริลิค โดยวาดเส้นให้มีค่าน้ำหนักของสีอ่อน - เข้ม แตกต่างกันไปใช้ในการสร้างสรรค์ เพื่อแทนค่าเป็นใยแมงมุมที่มีความสลับซับซ้อนของมิติที่เกิดจากการทอเส้นใยเล็กๆ ทับซ้อนกัน จนเกิดเป็นรูปร่างรูปทรงอิสระ ส่วนอัญมณีนั้นมีลักษณะเป็นก้อนเล็กๆ ผู้วิจัยนำเม็ดคริสตัลที่มีความแวววาวมาแทนค่าเป็นอัญมณีที่มีสีส้มหลากหลาย ซึ่งผู้วิจัยต้องการให้ผลงานสื่อความหมายถึง การขจัดปัดเป่าสิ่งไม่ดีให้ออกไปจากชีวิต และนำสิ่งดีงามเข้ามาในชีวิต โดยผู้วิจัยพยายามหาคำตอบให้กับตนเองว่า ทำอย่างไรจึงจะสื่อความหมายที่ต้องการแสดงออกได้ คือ กลัวจะไม่ได้ในสิ่งที่ปรารถนา และกลัวจะได้ในสิ่งที่ไม่ปรารถนา อะไรคือสิ่งที่ทำให้ได้มาซึ่งสิ่งที่ปรารถนา และไม่อยากจะให้เกิดสิ่งไม่ดี สิ่งที่ไม่ต้องการ ก็ต้องหาวิธีการป้องกัน

จากการศึกษาพบว่า โยแมงมุมและอัญมณี สามารถตอบคำถามที่ผู้วิจัยต้องการหาคำตอบได้ ดังนี้คือ

2.1) โยแมงมุม ผู้วิจัยเลือกใช้เป็นสัญลักษณ์ในการสื่อความหมายที่ต้องการแสดงออก เพราะจากประสบการณ์การรับรู้โดยทั่วไปของผู้คนเกี่ยวกับโยแมงมุมนั้น รับรู้กันว่า โยแมงมุมเป็นกับดักที่เกิดจากความพยายามของแมงมุมได้ดักทอเส้นใยออกมาจากเลือดเนื้อของมัน เพื่อให้ใยนั้นเป็นที่อยู่อาศัยอันอบอุ่นปลอดภัย และใช้ใยนั้นเป็นกับดัก สำหรับดักจับเหยื่อได้อย่างเห็นผล เหยื่อที่หลงเข้าไปติดในโยแมงมุมมีโอกาสน้อยมากที่จะหลุดพ้นจากการดักจับของแมงมุมออกมาได้ ดังนั้น โยแมงมุมจึงเป็นสัญลักษณ์ที่สามารถตอบคำถามที่ผู้วิจัยต้องการหาคำตอบได้ ดังนี้คือ

2.1.1) โยแมงมุมเป็นกับดัก ผู้วิจัยนำมาใช้เป็นสัญลักษณ์ในการดักจับสิ่งที่ต้องการ สิ่งที่ปรารถนา เพราะโดยธรรมชาติโยแมงมุมทำหน้าที่เป็นกับดักในการดักจับเหยื่อหรืออาหารให้แก่แมงมุม เพื่อความอยู่รอดในการดำรงชีวิตและเผ่าพันธุ์

2.1.2) โยแมงมุมเป็นสิ่งที่ช่วยป้องกัน ผู้วิจัยนำมาใช้เป็นสัญลักษณ์ในการป้องกันไม่ให้ได้รับในสิ่งที่ไม่ปรารถนา เพราะโดยธรรมชาติโยแมงมุมทำหน้าที่เป็นที่อยู่อาศัย ซึ่งเป็นสถานที่ที่ปลอดภัยที่สุด สำหรับป้องกันภัยอันตรายให้แก่แมงมุม เพื่อสามารถมีชีวิตอยู่รอดปลอดภัยในการดำรงชีวิตและเผ่าพันธุ์

2.1.3) โยแมงมุมเกี่ยวข้องกับความเชื่อเรื่องความเป็นสิริมงคล ซึ่งเชื่อว่า โยแมงมุมเป็นสิ่งที่ประทานจากฟ้า จึงสามารถตอบโจทย์ทางด้านความเชื่อในการดำเนินชีวิตตามวิถีชีวิตของไทย

2.2) อัญมณี ผู้วิจัยเลือกนำอัญมณีมาใช้เป็นสัญลักษณ์ในการสื่อความหมายที่ต้องการแสดงออก ดังนี้

2.2.1) อัญมณี ตามการรับรู้ของผู้คนทั่วไป รับรู้กันว่าเป็นสิ่งที่มีมูลค่าและคุณค่า ดังนั้น ผู้วิจัยจึงนำมาเป็นสัญลักษณ์ เพื่อสื่อถึงสิ่งที่ผู้วิจัยปรารถนา

2.2.2) อัญมณีแต่ละชนิดแต่ละสีล้วน มีความเชื่อเกี่ยวข้องกับความเป็นสิริมงคล ช่วยดลบันดาลให้ผู้ผู้มีฤทธิ์ อำนาจ ช่วยป้องกันสิ่งชั่วร้าย มีความอุดมสมบูรณ์ ช่วยให้ความรักสมหวัง และโชคลาภตามที่ปรารถนา ซึ่งความเชื่อของอัญมณีดังที่กล่าวมานี้ สามารถตอบโจทย์ในเรื่องการปกป้องคุ้มกันได้

จากข้อมูลดังที่กล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัยจึงได้เลือกนำโยแมงมุมและอัญมณีมาใช้เป็นสัญลักษณ์ เพื่อสื่อความหมายที่ต้องการแสดงออกถึงความกลัวของตนเอง ซึ่งกลัวจะไม่ได้ในสิ่งที่ปรารถนา และกลัวจะได้ในสิ่งที่ไม่ปรารถนา โดยนำมาสร้างสรรค์เป็นผลงานจิตรกรรมสื่อผสม : ความกลัวในวิถีชีวิต ซึ่งรายละเอียดของผลงานสร้างสรรค์ในแต่ละชิ้น ผู้วิจัยได้อธิบายไว้ในผลการวิเคราะห์ข้อมูลในบทที่ 5

6.2 อภิปรายผล

การวิจัยเชิงสร้างสรรค์จิตกรรมสื่อผสม : ความกลัวในวิถีชีวิต มีประเด็นการอภิปราย 3 ประเด็น ดังนี้คือ

1. ความกลัว
2. การสร้างสรรค์ผลงานจิตกรรมสื่อผสม : ความกลัวในวิถีชีวิต
3. องค์ความรู้ในการสร้างสรรค์ผลงานจิตกรรมสื่อผสม : ความกลัวในวิถีชีวิต

6.2.1 ความกลัว

มูลเหตุสำคัญในการวิจัยครั้งนี้ คือ ความกลัวของผู้วิจัยเริ่มต้นเกิดขึ้นในวัยเด็ก อายุ ประมาณ 6-8 ปี ซึ่งเป็นเหตุการณ์ที่ติดฝังลึกในจิตใจของผู้วิจัยตลอดมานั้นคือ เหตุการณ์ที่ตนเอง ถูกใช้ให้ไปซื้อของชำ ในตอนกลางคืนปากซอยหน้าหมู่บ้านคนเดียว บริเวณทางเดินนั้นมีมืดมากไม่สามารถมองเห็นสิ่งต่างๆ ได้ชัดเจนนัก เห็นแต่เงาดำๆ คลุมเคลือ ซึ่งในขณะนั้นทำให้ความคิด ผันจินตนาการของผู้วิจัยได้เกิดขึ้น และได้แปลค่าจากต้นไม้ อาคารบ้านเรือนที่สามารถมองเห็นได้อย่างชัดเจนในตอนกลางวันมาเป็นสิ่งที่น่าหวาดกลัว เหมือนมีอะไรบางอย่างแอบซุ่มมองดู เพื่อคอยหาโอกาสที่จะทำร้าย แต่เมื่อเดินต่อไปข้างหน้าและเริ่มมองเห็นแสงจากเสาไฟฟ้า จากอาคารบ้านเรือน จึงเริ่มรู้สึกอุ่นใจขึ้น คลายความหวาดกลัวและหวังว่าถ้าเดินไปถึงจุดที่มีแสงสว่างก็จะปลอดภัย ซึ่งในเรื่องสาเหตุของความกลัวเหล่านี้สอดคล้องกับงานวิจัยของ โสภิดา นันทพรภิมย์ (2548: ง) ในการวิจัยเรื่องความกลัวปกติของเด็กและวัยรุ่นในเขตกรุงเทพฯ อายุ 7-18 ปี จำนวน 915 คน ได้จัดกลุ่มความกลัวไว้ 5 กลุ่ม คือ 1) กลัวความตาย 2) กลัวสิ่งที่เป็นอันตรายถึงชีวิต 3) การกลัว คน สัตว์ 4) กลัวสิ่งที่ไม่น่าไว้วางใจ และ 5) การกลัวผี ทั้งยังพบว่า เด็กหญิงมีระดับความกลัวมากกว่าเด็กชาย และมาสโลว์ เชื่อว่า ความกลัวหลายๆ อย่าง ตั้งแต่ระดับสามัญจนถึงระดับผิดปกติ นั้น เกิดจากการไม่ได้รับการตอบสนองความรู้สึกมั่นคงปลอดภัยเพียงพอ (ศรีเรือน แก้วกังวาล, 2551: 115-122)

จากความกลัวในวัยเด็กที่ติดฝังลึกในจิตใจของผู้วิจัยนี้ ได้เป็นแรงบันดาลใจในการสร้างสรรค์ผลงานศิลปะนิพนธ์ระดับบัณฑิตศึกษา โดยการนำรูปทรงของธรรมชาติ อันได้แก่ พุ่มไม้ ใบไม้ที่สลบซับซ้อนมาผสมผสานกับรูปทรงเรขาคณิตที่เป็นระเบียบแบบแผนของอาคารบ้านเรือน ด้วยการเลือกใช้ทิวทัศน์ในตอนกลางคืนที่มองผ่านทะลุใบไม้ พุ่มไม้ ออกไปเห็นแสงที่ปรากฏอยู่ในอาคารบ้านเรือน นำมาสร้างเป็นผลงานภาพพิมพ์ตะแกรงไหม (Silk Screen) ที่สื่อถึงบรรยากาศของความมืด ความเยือกเย็น แต่ยังคงได้รับความอบอุ่นจากแสงที่เล็ดลอดมาจากอาคารบ้านเรือน เสมือนการมองเห็นความหวัง หรือมีสิ่งดีงาม ความปลอดภัยรออยู่ข้างหน้า

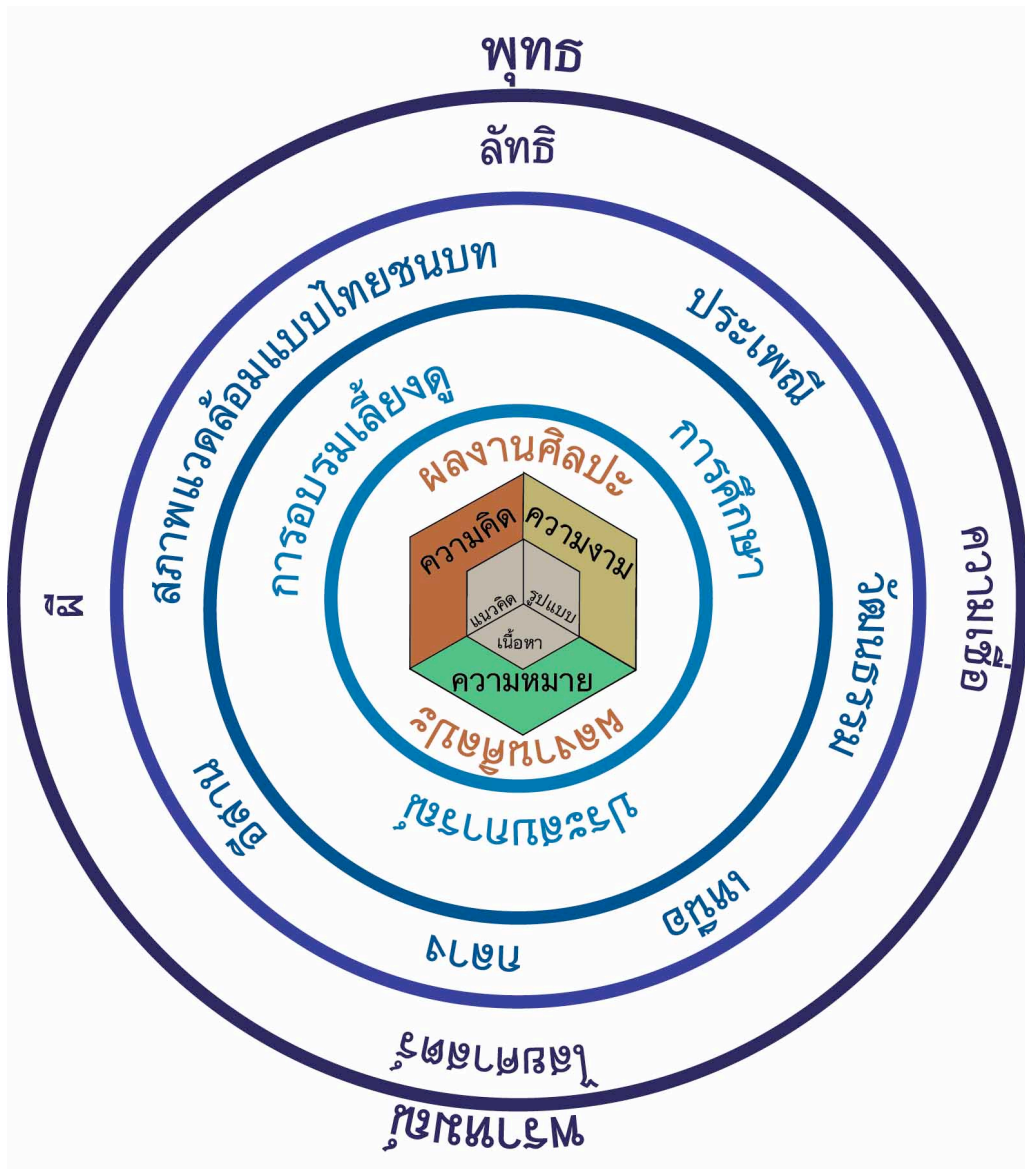
เมื่อเติบโตขึ้น ความกลัวก็ยังคงอยู่ แต่ความกลัวบางเรื่องได้ลดน้อยลงไปบ้าง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ โสภิดา นันทพรภิมย์ (2548: ง) ที่พบว่า ปริมาณความกลัวลดลงในกลุ่มอายุที่เพิ่มขึ้น ความกลัวที่ยังคงอยู่ คือ รู้สึกไม่อยากประสบสิ่งที่ไม่ดีแก่ตัวเอง และรู้สึกหวาดเพราะคาดว่าจะประสบภัย พบความโชคร้าย การดำเนินชีวิตไม่ราบรื่น ทุกข์ยากลำบาก ซึ่งความกลัวดังกล่าว พระพุทธเจ้าได้ตรัสไว้ในพระสูตรต้นตปิฎกเรียกว่า “อาชีวิตภัย” คือภัยอันเนื่องมาจาก

การดำเนินชีวิต (พระไตรปิฎกภาษาไทย ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, 2539: 723 และพระพรหมคุณาภรณ์ (ป. อ. ปยุตโต), 2553: 170) ดังนั้น เมื่อผู้วิจัยเกิดความกลัวขึ้นมาก็จะใช้วิธีป้องกันภัยตามความเชื่อที่ถูกหล่อหลอมและฝังลึกอยู่ในจิตใจตลอดมา ด้วยการสวดมนต์ การสะเดาะเคราะห์ และการเซ่นสรวงบูชาต่อสิ่งศักดิ์สิทธิ์ ตลอดจนนำสิ่งที่เชื่อว่าเป็นมงคลหรือศักดิ์สิทธิ์บูชาพกติดตัว เพราะเชื่อว่าสิ่งต่างๆ เหล่านั้น จะทำให้ปลอดภัยจากอันตรายทั้งปวง และดลบันดาลให้สมหวังตามที่ตนปรารถนา

จากสภาพแวดล้อมและการอบรมเลี้ยงดูที่ผู้วิจัยถูกปลูกฝังมาตั้งแต่เด็ก ในสังคมแบบไทยชนบทภาคเหนือตอนล่างภาคกลางตอนบน รวมทั้งประสบการณ์ที่ได้ไปศึกษาเล่าเรียนในภาคเหนือ และได้ไปใช้ชีวิตเพื่อประกอบอาชีพการงานในภาคอีสาน ยิ่งทำให้ผู้วิจัยได้พบเห็นวัฒนธรรม ความเชื่อของท้องถิ่นต่างๆ ที่ถูกหล่อหลอมมาจากความเชื่อทางศาสนาพุทธ ศาสนาพราหมณ์ และความเชื่อในการนับถือผี ซึ่งเป็นผีบรรพบุรุษ โดยเฉพาะทางภาคเหนือและภาคอีสาน ยังคงพบความเชื่อนี้อยู่มาก เช่น พิธีเลี้ยงผีปู่แสะย่าแสะ พิธีเลี้ยงผี พิธีโละมะม่วง แม้แต่เมื่อเหตุการณ์น้ำท่วมกรุงเทพมหานคร ประมาณเดือนตุลาคม พ.ศ. 2554 ยังมีพระผู้ใหญ่ที่น่าเคารพนับถือหลายท่านเสนอให้ทำพิธีต่อสิ่งศักดิ์สิทธิ์ เพื่อขับไล่น้ำไม่ให้ท่วม เป็นต้น ด้วยสาเหตุนี้ผู้วิจัยจึงเชื่อว่า เมื่อนึกถึงสิ่งศักดิ์สิทธิ์ในยามที่ได้รับความทุกข์ร้อน ในยามที่มิภัยจะช่วยให้สามารถอยู่รอดปลอดภัยได้ ซึ่ง อมรา พงศาพิชญ์ (2541: 29-33) กล่าวว่า ไม่จำเป็นที่จะต้องสืบค้นให้ได้ว่าสิ่งศักดิ์สิทธิ์นั้นเกิดขึ้นได้อย่างไร เพียงแต่ยอมรับว่ามีความเชื่อในสิ่งศักดิ์สิทธิ์ก็นับว่าพอแล้ว

6.2.2 การสร้างสรรค์ผลงานจิตรกรรมสื่อผสม

แนวคิดในการสร้างสรรค์ผลงานมาจากความกลัวของผู้วิจัย คือ กลัวจะไม่ได้ในสิ่งที่ปรารถนาและกลัวจะได้ในสิ่งที่ไม่ปรารถนา ซึ่งเมื่อเกิดความกลัวขึ้น ก็มักจะใช้วิธีขจัด ป้องกันภัยตามความเชื่อที่ถูกหล่อหลอมและฝังลึกอยู่ในจิตใจตลอดมา ตลอดจนนำสิ่งที่เชื่อว่าเป็นมงคลหรือศักดิ์สิทธิ์บูชาพกติดตัว เพราะเชื่อว่าสิ่งต่างๆ เหล่านั้น จะทำให้ปลอดภัยจากอันตรายทั้งปวง มีผลานุภาพดลบันดาลให้สมหวังตามที่ตนปรารถนา ซึ่งกระบวนการที่ถูกหล่อหลอมมาตั้งแต่เด็กจนโตนั้น ถือได้ว่าให้อิทธิพลทางความคิด และแรงบันดาลใจในการสร้างสรรค์ผลงานศิลปะของผู้วิจัย โดยสามารถสังเคราะห์ออกมาเป็นแผนภูมิได้ดังแผนภูมิที่ 13

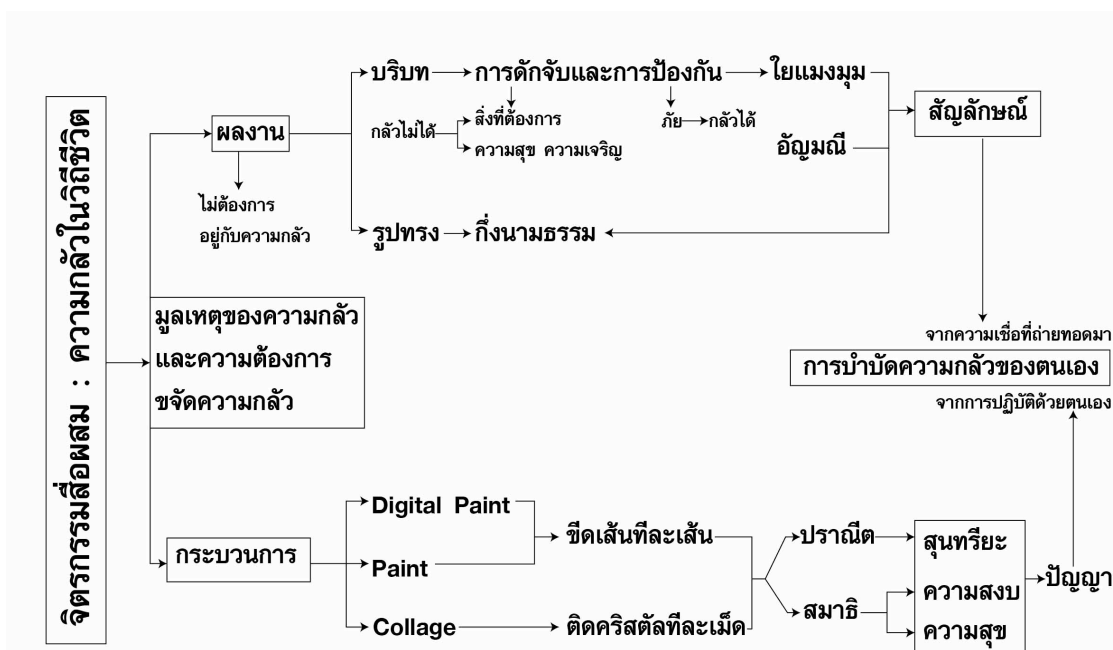

แผนภูมิที่ 13 บริบทของศาสนา สังคม และวัฒนธรรม ที่มีอิทธิพลต่อการสร้างสรรค์ผลงานศิลปะ

สามารถอธิบายแผนภูมิที่ 13 ได้ว่า ศาสนาพุทธและศาสนาพราหมณ์เป็นสิ่งที่ก่อให้เกิดเป็นลัทธิ ความเชื่อเกี่ยวกับไสยศาสตร์ และมี จากนั้นจึงทำให้เกิดประเพณี วัฒนธรรม ประจำท้องถิ่น โดยเฉพาะในสภาพแวดล้อมไทยชนบทที่ผู้วิจัยอาศัยอยู่ในภาคเหนือ ภาคกลาง และภาคอีสาน ดังนั้น จากการที่ผู้วิจัยจึงได้รับการอบรม เลี้ยงดู การศึกษา และประสบการณ์จาก บริบททางศาสนา ประเพณี วัฒนธรรม ความเชื่อจากทั้ง 3 ภูมิภาคดังกล่าว จึงมีอิทธิพลต่อการ สร้างสรรค์ผลงานศิลปะของผู้วิจัย โดยผลงานศิลปะของผู้วิจัยมีองค์ประกอบสำคัญ 3 ส่วน คือ ความคิด ความงาม และความหมาย

6.2.3 องค์ความรู้ที่ได้จากการวิจัยเชิงสร้างสรรค์จิตกรรมสื่อผสม

จากบริบทของศาสนา สังคม และวัฒนธรรม ที่มีอิทธิพลต่อการสร้างสรรค์ผลงานศิลปะของผู้วิจัยดังกล่าว จึงได้เกิดผลงานจิตกรรมสื่อผสม:ความกลัวในวิถีชีวิต ซึ่งผู้วิจัยสามารถนำมาสังเคราะห์เป็นองค์ความรู้ได้ ดังนี้คือ

แผนภูมิที่ 14 องค์ความรู้ที่ได้จากการวิจัยเชิงสร้างสรรค์จิตกรรมสื่อผสม : ความกลัวในวิถีชีวิต

จากแผนภูมิที่ 14 องค์ความรู้ที่ได้จากการวิจัยเชิงสร้างสรรค์จิตกรรมสื่อผสม : ความกลัวในวิถีชีวิต ผู้วิจัยสามารถแบ่งประเด็นการอภิปรายได้ 3 ประเด็น คือ ผลงานสร้างสรรค์ กระบวนการสร้างสรรค์ และการบำบัดความกลัวของตนเอง

1) ผลงานสร้างสรรค์ ในการสร้างสรรค์จิตกรรมสื่อผสม : ความกลัวในวิถีชีวิต มีมูลเหตุมาจากความกลัวของผู้วิจัยที่กลัวว่าตนเองจะไม่ได้ในสิ่งที่ปรารถนา และกลัวว่าตนเองจะได้ในสิ่งที่ไม่ปรารถนา ดังนั้น ผู้วิจัยจึงเลือกใช้ไอแมงมุมและอัญมณีมาเป็นสัญลักษณ์ โดยใช้ไอแมงมุมเป็นสัญลักษณ์ เพื่อสื่อถึงความหมายของการดักจับสิ่งที่ปรารถนาและการป้องกันภัย และเลือกใช้อัญมณีเป็นสัญลักษณ์ เพื่อสื่อความหมายถึงสิ่งที่ผู้วิจัยปรารถนา จากการเลือกใช้สีเส้นรูปทรงของไอแมงมุมและอัญมณี จึงก่อให้เกิดรูปแบบศิลปะกึ่งนามธรรม ด้วยการใช้สี และเส้นที่ละเอียดอ่อน ด้วยเหตุนี้ ผู้วิจัยจึงสามารถแบ่งประเด็นในการอภิปรายได้ 2 ประเด็น คือ สัญลักษณ์ที่ใช้ในการสร้างสรรค์ และรูปแบบของการสร้างสรรค์

1.1) สัญลักษณ์ที่ใช้ในการสร้างสรรค์ คือ การดักจับและการป้องกัน ซึ่งสิ่งที่ต้องการดักจับ คือ ความสุข ความเจริญ โชคลาภ ทรัพย์สินเงินทอง ส่วนการป้องกัน คือ ป้องกันภัย อันตราย เช่น ความทุกข์ยากลำบาก ความเจ็บป่วย สิ่งชั่วร้ายที่จะเข้ามาในชีวิต ดังนั้น ผู้วิจัยจึงได้ทำการศึกษา ค้นคว้า สัญลักษณ์ที่ปรากฏในความเชื่อของคนไทย พบว่า โยแมงมุมและอัญมณี สามารถนำมาใช้เป็นสัญลักษณ์ในการสร้างสรรค์ผลงานจิตรกรรมสื่อผสม : ความกลัวในวิถีชีวิตได้ ดังเหตุผลต่อไปนี้ คือ

1.1.1) โยแมงมุม มีบริบทที่สามารถสื่อความหมายในด้านต่างๆ ได้ดังนี้

1.1.1.1) ทางด้านความเชื่อ โยแมงมุมมีความเชื่อเกี่ยวกับความศักดิ์สิทธิ์ ความเป็นสิริมงคล โดยเชื่อกันว่า โยแมงมุมเป็นสิ่งที่ประทานจากฟ้า หลวงปู่ศุข วัดปากคลองมะขามเฒ่า จังหวัดชัยนาท กล่าวถึงความเชื่อเกี่ยวกับแมงมุมไว้ว่า แมงมุมเป็นสัตว์ขยันและสะอาด ไม่ชอบออกนอกเหยื่อไปตามที่ต่างๆ เหมือนสัตว์ทั่วไป แต่จะคอยชักใยสร้างอาณาเขตเอาไว้เพื่อดักแมลง ใยของแมงมุมมักจะชักใยขนาดใหญ่ได้นั้น ต้องมีความมานะพยายามอย่างยิ่ง แมงมุมจะไม่ล่าเหยื่อไปนอกเขตใยของมันและจะไม่ไล่ให้แมลงตกใจบินหรือคลานไปติดใยแต่จะรออยู่กับที่จนเหยื่อหลงเข้ามาติดใยของมันเอง แล้วจึงจะออกมาพันซ้ำและจับกินหมายความว่า แมงมุมจะกินสัตว์ที่ถึงฆาตหรือถึงแก่กรรมหรือชีวิตเรียกว่า เมื่อถึงที่ตาย หมดเวลาที่จะเข้ามาติดใย

1.1.1.2) ทางด้านกายภาพ โดยธรรมชาติแมงมุมใช้ใย เพื่อเป็นที่อยู่อาศัยอันอบอุ่นปลอดภัย และใช้ใยนั้นเป็นกับดัก สำหรับดักจับเหยื่อได้อย่างเห็นผล เหยื่อที่หลงเข้าไปติดในใยแมงมุมมีโอกาสน้อยมากที่จะหลุดพ้นจากการดักจับของแมงมุมออกมาได้ ความน่าสนใจของเส้นใยแมงมุมอยู่ที่คุณสมบัติทางกลศาสตร์ คือมีทั้งความเหนียวและความแข็งแรง โยบางแบบสามารถยืดออกได้ 2 ถึง 3 เท่าโดยไม่ขาด และมีความแข็งแรงกว่าเส้นใยเหล็กที่มีน้ำหนักเท่ากันถึง 6 เท่า และเกือบแข็งแรงเท่ากับเส้นใยเคฟลาร์ที่เป็นเส้นใยที่แข็งแรงที่สุดที่มนุษย์ผลิตได้แต่เหนียวกว่า และมีความยืดหยุ่นดีกว่าเคฟลาร์ นอกจากนี้ กระบวนการผลิตเส้นใยของแมงมุมเป็นวิธีที่ไม่สร้างมลภาวะเหมือนการผลิตเส้นใยของมนุษย์

1.1.1.3) ทางด้านรูปร่างรูปทรง โยแมงมุมมีรูปร่างรูปทรงที่อิสระสามารถก่อเป็นรูปร่างรูปทรงอย่างไรก็ได้ ตามแต่แมงมุมนั้นจะถักทอใยของมันให้ไปยึดเกาะกับวัตถุสิ่งของใดๆ โดยเริ่มต้นจากเส้นเพียงเส้นเดียวถักทอเชื่อมโยงจากจุดหนึ่งไปยังอีกจุดหนึ่ง จนกระทั่งเกิดความสลับซับซ้อนของมิติทางรูปทรงจากการทอเส้นใยเล็กๆ ทับซ้อนกันเป็นรูปร่างรูปทรงขึ้นมา ซึ่งรูปร่างรูปทรงของโยแมงมุมนี้เปรียบเสมือนการวาดเส้น (Drawing) ทางธรรมชาติหรือประติมากรรม (Sculpture) ที่เกิดจากธรรมชาติ เมื่อผู้วิจัยได้ทำการศึกษา รวบรวม โยแมงมุมชนิดต่างๆ จึงทำให้ผู้วิจัยเกิดความมหัศจรรย์ขึ้นในใจว่า ธรรมชาติสามารถสร้างสรรค์สิ่งที่สวยงาม ซับซ้อน รวมทั้งยังได้สร้างองค์ประกอบในการใช้สอยที่มีประสิทธิภาพมาให้อีกด้วย

จากบริบท 3 ทั้งด้านของโยแมงมุม คือ ด้านความเชื่อ ด้านกายภาพ และด้านรูปร่างรูปทรง ทำให้ผู้วิจัยเกิดความรู้สึกชอบและพอใจ อีกทั้งยังตอบใจที่ความกลัวจะ

ไม่ได้ในสิ่งที่ปรารถนาและกลัวจะได้ในสิ่งที่ไม่ปรารถนาของผู้วิชัยได้ ดังนั้น ผู้วิชัยจึงเลือกโยแมงมุมมาใช้เป็นสัญลักษณ์ เพื่อสื่อถึงความหมายของการดักจับสิ่งที่ปรารถนาและการป้องกันภัยในผลงานสร้างสรรค์จิตรกรรมสื่อผสม : ความกลัวในวิถีชีวิต

1.1.2) อัญมณี มีบริบทที่สามารถสื่อความหมายในด้านต่างๆ ได้ดังนี้

1.1.2.1) ทางด้านความเชื่อ ในภาคเหนือของไทยเรียกอัญมณีว่า “มณีรัตน์หรือแก้ววิเศษ” แบ่งได้ 24 ชนิด และตามความเชื่อในภาคกลางของไทยสามารถแบ่งอัญมณีได้ 9 ชนิด ซึ่งอัญมณีในแต่ละชนิดแต่ละสีล้วน ตามความเชื่อของไทยเชื่อว่า มีคุณวิเศษและพลาณภาพในการขจัดความมืด สามารถส่องแสงสว่างได้ในที่มีฝุ่นธุลีไกล 1 โยชน์ รวมทั้งสามารถส่องประกายลงไปใต้น้ำหรือที่มีโคลนตมได้ หากผู้ใดนำมาเป็นเครื่องประดับ ทำแหวนหรือเก็บไว้ในถุงใส่เงินทองจะทำให้เกิดความสุข ความเจริญ มั่งมีด้วยทรัพย์สินเงินทอง ประกอบไปด้วยโชคลาภ

1.1.2.2) ทางด้านสีล้วน อัญมณีมีสีล้วนหลากหลายและสวยงาม เมื่อนำมาสร้างสรรค์ผลงานจึงสามารถช่วยสร้างให้เกิดจุดเด่นในผลงานได้ โดยใช้ความสดใสแวววาวของคริสตัลมาแทนค่าเป็นสีล้วนอัญมณี ซึ่งเป็นจุดเล็กที่มีสีล้วนหลากหลาย เพื่อให้เกิดการกระทบกับสายตาผู้ชมไปตามมุมต่างๆ ในขณะที่รับชมผลงาน ไม่ว่าผู้ชมจะยืนชมอยู่ ณ จุดใด

จากบริบท 2 ทั้งด้านของอัญมณี คือ ด้านความเชื่อและด้านสีล้วน ทำให้ผู้วิชัยเกิดความรู้สึกชอบและพอใจในความสดใส แวววาว ความมีมูลค่า และคุณค่าของอัญมณี อีกทั้งยังตอบโจทย์ความกลัวจะไม่ได้ในสิ่งที่ปรารถนาและกลัวจะได้ในสิ่งที่ไม่ปรารถนาของผู้วิชัยได้ ดังนั้น ผู้วิชัยจึงเลือกอัญมณีมาใช้เป็นสัญลักษณ์ เพื่อสื่อความหมายถึงสิ่งที่ผู้วิชัยปรารถนา คือ ความสุข ความเจริญ ความมั่งมีด้วยทรัพย์สินเงินทอง ประกอบไปด้วยโชคลาภ

1.2) รูปทรงของการสร้างสรรค์ ในผลงานจิตรกรรมสื่อผสม : ความกลัวในวิถีชีวิต ผู้วิชัยได้นำรูปทรงของโยแมงมุมและสีล้วนอัญมณีมาใช้ในการสร้างสรรค์ ซึ่งรูปทรงของโยแมงมุมประกอบขึ้นจากเส้นหลายๆ เส้น ถักทอทับซ้อนกันจนเกิดเป็นมิติและรูปทรง ผู้วิชัยจึงวาดเส้นที่มีค่าน้ำหนักของสีอ่อน-เข้ม แตกต่างกันมาใช้ในการสร้างสรรค์ เพื่อแทนค่าเป็นโยแมงมุม ส่วนอัญมณีนั้นมีลักษณะเป็นก้อนเล็กๆ ผู้วิชัยจึงนำเม็ดสีที่มีความแวววาวของคริสตัลมาแทนค่าเป็นอัญมณี ซึ่งเป็นจุดเล็กที่มีสีล้วนหลากหลาย ดังนั้น ในผลงานสร้างสรรค์จึงประกอบด้วยส่วนมูลฐานทางศิลปะ (Elements of Art) คือ เส้น จุดและสี แล้วนำมาจัดองค์ประกอบ เพื่อให้เกิดความเป็นเอกภาพทางศิลปะ (Unity) ด้วยหลักการทางศิลปะ (Principles of Art) จึงส่งผลให้ผลงานสร้างสรรค์มีรูปแบบในลักษณะกึ่งนามธรรม (Semi Abstract) ที่ใช้สีและเส้นอย่างละเอียดอ่อนปราณีต

2) กระบวนการสร้างสรรค์ เพื่อการขจัดความกลัว โดยการใช้เส้นที่ละเอียดเป็นตัวสร้างให้เกิดสมาธิ ความสงบ ความสุข และปัญญา ดังนั้น ในการสร้างสรรค์ผลงาน ผู้วิชัยเริ่มด้วยการคัดเลือกแบบโยแมงมุมที่ได้จากการศึกษาค้นคว้าและรวบรวม โดยพิจารณาจากโยแมงมุมที่มีรูปร่างรูปทรงสวยงามตามความพอใจของตนเอง จากนั้นจึงสร้างสรรค์ผลงานด้วยโปรแกรมวาด

ภาพ อะโดบี โฟโตชอป CS5 และการวาดภาพด้วยเทคนิคสีอะคริลิค โดยการเลือกใช้พู่กันกลมขนาดเล็กที่สุด ด้วยการขีดเส้นที่ละเส้นจากจุดหนึ่งไปยังอีกจุดหนึ่ง เพื่อให้เกิดความเชื่อมโยงกันทุกเส้น เมื่อปฏิบัติการขีดเส้นได้ชั่วขณะหนึ่งและขีดเส้นในตำแหน่งที่ต้องการแล้ว ผู้วิจัยได้ถอยออกมาดูผลงาน เพื่อทำการตัดสินใจว่าจะเริ่มขีดเส้นตรงส่วนใดในผลงานต่อไป ซึ่งหลักเกณฑ์ในการพิจารณาตัดสินใจกำหนดตำแหน่งในการขีดเส้นครั้งต่อไปนั้น ผู้วิจัยได้ใช้หลักการจัดองค์ประกอบศิลป์ โดยพิจารณาถึงค่าน้ำหนักของสีที่ทำให้เกิดมิติทางการมองเห็นและจุดเด่นของภาพ ตลอดจนความสมดุลของภาพ อันนำไปสู่เอกภาพในผลงานสร้างสรรค์ ซึ่งกระบวนการดังกล่าวจะเกิดขึ้นอยู่ตลอดเวลาในการสร้างสรรค์ จนกระทั่งพิจารณาว่าได้ผลงานตามที่ต้องการและพอใจแล้ว

ในขณะที่สร้างสรรค์ผลงานด้วยการขีดเส้นที่ละเส้น โดยคิดอยู่ตลอดเวลาว่า ตนเองเป็นเสมือนแมงมุมที่กำลังชักใย จึงมุ่งมั่นที่จะชักทอเส้นใยโดยการขีดเส้นให้ดีที่สุด ด้วยขนาดสม่ำเสมอตั้งแต่ต้นจรดปลายเส้น เส้นทุกเส้นต้องมีความคมชัดและนิ่งไม่สั่นไหว เมื่อมีความมุ่งมั่นที่จะขีดเส้นให้ดีที่สุด จึงมีจิตใจจดจ่ออยู่กับการขีดเส้นเป็นเวลานาน ด้วยเหตุนี้ จึงทำให้เข้าอยู่ในภวังค์ สายตาจับจ้องอยู่ที่ปลายพู่กันและจุดเริ่มต้นที่ต้องการขีดเส้น แล้วสายตาก็ค่อยๆ เคลื่อนที่ไปพร้อมกับปลายพู่กันไปยังจุดเชื่อมต่อปลายทาง ซึ่งการกระทำเช่นนี้ซ้ำๆ กัน อย่างต่อเนื่องส่งผลให้ผลงานสร้างสรรค์ปรากฏเส้นสานขนาดเล็กคล้ายเส้นใยแมงมุมชักทอ เชื่อมโยงกันตลอดทั้งภาพ ในบริเวณใดที่ขีดเส้นทับซ้อนกันมากกว่าบริเวณอื่น ก็จะทำให้มองเห็นความสลับซับซ้อนของเส้นและน้ำหนักได้มากกว่าบริเวณที่ขีดเส้นน้อยกว่า และยังทำให้มองเห็นว่าเส้นบริเวณที่ขีดทับซ้อนกันมากๆ ด้วยน้ำหนักสีอ่อนลงเรื่อยๆ นั้น ได้พุ่งออกมาจากผืนผ้าใบ ในส่วนบริเวณที่ขีดเส้นด้วยน้ำหนักสีเข้มและขีดเส้นให้ห่างจากกันเล็กน้อย ไม่ขีดเส้นทับซ้อนกันมากนัก ก็ช่วยสร้างมิติในภาพผลงานให้ดูลึกไกลอีก จึงกล่าวได้ว่าผลงานสร้างสรรค์ชุดนี้ ใช้เส้นเป็นองค์ประกอบสำคัญในการสร้างสรรค์ให้ปรากฏเป็นรูปร่างรูปทรง ตามความคิดและจินตนาการของผู้วิจัย ดังนั้น ผลงานสร้างสรรค์ที่ก่อรูปขึ้นมาจากการค่อยๆ ขีดเส้นที่ละเส้น จึงปรากฏให้ผู้ชมได้รับรู้ถึงความละเอียดอ่อน ความปราณีต ความตั้งใจ และความมุ่งมั่น เพื่อสร้างสรรค์ให้ได้ผลงานอันสวยงาม ซึ่งในกระบวนการสร้างสรรค์ที่ประกอบไปด้วย ความมุ่งมั่น ความตั้งใจนั้น ทำให้ผู้วิจัยมีจิตใจจดจ่ออยู่กับการขีดเส้น สามารถตัดความคิดฟุ้งซ่านในเรื่องอื่นๆ ลงได้ จนกระทั่งทำให้ผู้วิจัยเกิดสมาธิอันนำไปสู่ความสงบ และความสุข

ส่วนในกระบวนการสร้างประกาย โดยการติดคริสตัล ด้วยการใช้น้ำหนักการจัดองค์ประกอบศิลป์พิจารณาถึงค่าน้ำหนักของสีที่ทำให้เกิดมิติทางการมองเห็น และจุดเด่นของภาพ ตลอดจนความสมดุลของภาพ เพราะผู้วิจัยต้องการให้ความแวววาวจากคริสตัลกระทบต่อสายตาผู้ชมไปตามมุมต่างๆ ในขณะที่รับชมผลงาน ไม่ว่าจะผู้ชมจะยืนชมอยู่ ณ จุดใด ดังนั้น ในการติดคริสตัลต้องค่อยๆ บรรจงติดเม็ดคริสตัลทีละเม็ด ติดได้หนึ่งเม็ดก็ถอยออกมาดู เพื่อทำการตัดสินใจว่าจะติดคริสตัลลงในตำแหน่งใด ซึ่งในการติดคริสตัลนี้ ผู้วิจัยได้บรรจงติดอย่างปราณีต เมื่อ

พิจารณาเห็นว่า ผลงานสร้างสรรค์ของตนเองมีความเป็นเอกภาพสวยงามตามความต้องการ และพอใจแล้ว เมื่อได้เห็นผลสำเร็จของผลงานก็ทำให้เกิดเป็นความสุข ความปิติ มีความอึดอ้อมใจ

3) การบำบัดความกลัวของตนเองในผลงานจิตรกรรมสื่อผสม : ความกลัวในวิถีชีวิต สามารถแบ่งส่วนประกอบของการสร้างสรรค์ผลงานออกได้ 2 ส่วนสำคัญ คือ ผลงาน และกระบวนการ ซึ่งทั้ง 2 ส่วนนี้ สามารถใช้บำบัดความกลัวของผู้วิจัยได้ ดังนี้คือ

3.1) ผลงาน เลือกใยแมงมุมและอัญมณีมาใช้เป็นสัญลักษณ์ เพราะทั้งใยแมงมุมและอัญมณี มีบริบททางด้านความเชื่อเกี่ยวกับความศักดิ์สิทธิ์ ความเป็นสิริมงคล เช่น ใยแมงมุม เชื่อกันว่า เป็นสิ่งที่ประทอนจากฟ้า ส่วนของอัญมณีตามความเชื่อของไทย เชื่อว่า มีคุณวิเศษและพลาคุณภาพในการดลบันดาลให้พบแต่ ความสุข ความเจริญ มีความมั่งมีด้วยทรัพย์สินเงินทอง ดังนั้น จากความเชื่อเกี่ยวกับใยแมงมุมและอัญมณีที่ถูกถ่ายทอดกันมาจากบรรพบุรุษ จึงสามารถช่วยบำบัดความกลัวของผู้วิจัยให้คลายความหวาดกลัวลง เพราะในการคิดให้ตนเองรู้สึกสบายใจไม่วิตกกังวล ควรคิดถึงแต่เรื่องที่ดีงาม ยิ่งคิดถึงแต่เรื่องน่ากลัว ความกลัวจะดูตึงเอาสิ่งทีนี้กลัวให้มาถึงเร็วขึ้น ดังเช่น หลวงวิจิตรวาทการ (2553: 79-80) ด้วยเหตุนี้ จึงกล่าวได้ว่า ผู้วิจัยได้รับการบำบัดความกลัวของตนเอง จากความเชื่อที่ถูกถ่ายทอดมาจากบรรพบุรุษ โดยผ่านสัญลักษณ์ที่มีความหมายสื่อถึง ความศักดิ์สิทธิ์ ความเป็นสิริมงคล มีฤทธิ์อำนาจในการดลบันดาลให้พบแต่ ความสุข ความเจริญ ด้วยการเลือกนำมาใช้สร้างสรรค์เป็นรูปร่างรูปทรง จนก่อให้เกิดรูปแบบทางศิลปะในลักษณะกึ่งนามธรรม (Semi Abstract)

3.2) กระบวนการสร้างสรรค์ผลงาน สร้างสรรค์ด้วยโปรแกรมวาดภาพ อะโดบีไฟโตชอป CS5 การวาดภาพด้วยเทคนิคสีอะคริลิค และการปะติด โดยทำการขีดเส้นที่ละเส้น และบรรจุจุดติดเม็ดคริสตัลทีละเม็ด ซึ่งผู้วิจัยมีความมุ่งมั่นที่จะสร้างสรรค์ผลงานให้ออกมาดีที่สุด ดังนั้นจึงมีจิตใจจดจ่ออยู่กับกระบวนการสร้างสรรค์ผลงานทุกขั้นตอน จึงส่งผลให้เกิดความปรารถนาขึ้นในผลงานสร้างสรรค์ อันนำไปสู่ความมั่งคั่ง และในกระบวนการสร้างสรรค์เหล่านี้ทำให้เข้าไปอยู่ในภวังค์ สามารถตัดความคิดฟุ้งซ่านในเรื่องอื่นๆ ลงไปได้ จนกระทั่งให้เกิดสมาธิ ดังนั้น จึงทำให้จิตใจเกิดความสงบ เมื่อพยายามสร้างสรรค์ผลงานให้สำเร็จได้ตามความต้องการแล้ว สุดท้ายเมื่อพิจารณาเห็นว่าผลงานสร้างสรรค์ของตนเองมีความเป็นเอกภาพสวยงาม พร้อมทั้งได้เห็นผลสำเร็จของผลงานก็ทำให้เกิดเป็น ความสุข ความปิติ มีความอึดอ้อมใจ ด้วยเหตุนี้จึงกล่าวได้ว่า กระบวนการสร้างสรรค์ผลงานเป็นการบำบัดความกลัวของผู้วิจัยอีกลักษณะหนึ่ง ซึ่งเกิดจากการปฏิบัติในกิจกรรมที่ตนเองชื่นชอบ จึงสามารถกระทำกิจกรรมเช่นนี้ได้อย่างเป็นเวลานาน ไม่เกิดความเบื่อหน่าย แต่กลับสร้างให้เกิด สมาธิ ความสงบ ความสุข อันนำไปสู่ปัญญาารู้คิดให้ตนเองสามารถเผชิญกับความกลัวอื่นๆ ที่จะเข้ามาได้

การเผชิญกับความกลัว ความกลัวไม่ได้เกิดขึ้นเฉพาะในการวิจัยเชิงสร้างสรรค์นี้เท่านั้น แต่ความกลัวได้เกิดขึ้นทุกขณะ ขึ้นอยู่กับว่าผู้วิจัยจะไปเผชิญกับเหตุการณ์อะไรหรือสถานการณ์อะไรที่มีผลต่อการดำเนินชีวิตอันเป็นปกติสุขของผู้วิจัย ทำให้การดำเนินชีวิตนั้นได้รับแรงกดดันและบีบคั้นทางจิตใจ เช่น ณ ขณะที่กำลังอยู่ในกระบวนการเรียนและกระบวนการวิจัย

เชิงสร้างสรรค์นี้ ได้สร้างความหวาดวิตกและกังวลให้กับผู้วิจัยอยู่ตลอดเวลา ซึ่งกลัวว่าผลงานวิจัยเชิงสร้างสรรค์ของตนเองจะไม่ได้รับการยอมรับ จากผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง จึงทำให้ต้องหาวิธีเผชิญหน้ากับความกลัว โดยจะต้องเอาชนะความกลัวให้ได้ ซึ่งนับว่าเป็นความโชคดีของผู้วิจัยที่ได้ทำการศึกษา ค้นคว้า และพบวิธีเอาชนะความกลัวในพระไตรปิฎก พระพุทธเจ้าได้ตรัสถึง ความกลัวและการเอาชนะความกลัวด้วย กำลัง 4 กับภัย 5 ในรายละเอียดกล่าวได้ว่า กำลัง 4 คือ ธรรมอันเป็นกำลัง ธรรมอันเป็นพลังทำให้ดำเนินชีวิตด้วยความมั่นใจไม่หวั่นต่อภัยทุกอย่าง ประกอบด้วย กำลังปัญญา กำลังความเพียร กำลังสุจริตหรือกำลังความบริสุทธิ์ คือ ความประพฤติและหน้าที่ การงานสุจริตไม่มีข้อบกพร่องเสียหาย พุดจริง มีเหตุผล มุ่งดี ไม่รุกรานใคร ทำการด้วยเจตนาบริสุทธิ์ และกำลังการสงเคราะห์หรือการยึดเหนี่ยวน้ำใจคน ทำการด้วยการเผื่อแผ่ ด้วยไมตรี พุดด้วยน้ำใจ หัวดี มุ่งให้ประโยชน์ และรู้จักพุดให้เป็นผลดี ทำให้เกิดความเชื่อถือ สนิทสนม และเคารพนับถือ ซึ่งกำลัง 4 นี้ เป็นหลักประกันของชีวิต ผู้ประพฤติธรรม 4 นี้ ย่อมดำเนินชีวิตด้วยความมั่นใจ เพราะเป็นผู้มีพลังในตน ย่อมข้ามพ้นภัยทั้งปวง ดังเช่น (พระพรหมคุณาภรณ์ (ป. อ. ปยุตโต), 2553: 169-170) จากคำสอนดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยได้นำมาเป็นแนวทางในการประพฤติปฏิบัติ ก็ปรากฏผลออกมาตามคำสอนที่พระพุทธองค์ได้ตรัสไว้ ทำให้สามารถดำเนินชีวิตด้วยความมั่นใจ คลายความหวาดกังวลลง และยอมรับผลที่จะเกิดขึ้น

จากกระบวนการคิดดังกล่าวข้างต้น พระพุทธศาสนามีบทบาทเป็นฐานความคิด และเป็นกรอบความคิด เพราะการถูกปลูกฝังมาตั้งแต่เด็กในสังคมแบบไทยชนบท เมื่อถึงวันพระสำคัญหรือชาวบ้านเรียกว่า “วันพระใหญ่” จะต้องได้ไปทำบุญเข้าวัดฟังเทศน์เป็นประจำ ซึ่งในวัยเด็กไม่ได้เกิดความซาบซึ้งในศาสนาเท่าใดนัก แต่รับรู้ได้ว่าวันสำคัญทางศาสนามีความสำคัญ ทำหน้าที่เป็นสะพานเชื่อมโลกที่เราอยู่ในปัจจุบันกับโลกอีกมิติหนึ่ง ญาติผู้ล่วงลับจะมารับส่วนบุญที่ได้ทำในวันนี้ แต่เมื่อเจริญเติบโตขึ้นในยามที่ต้องเผชิญกับความทุกข์ ความกลัว การได้หันไปศึกษาพระธรรมคำสอนของพระพุทธเจ้านั้น กลับช่วยให้ปัญหาที่ติดขัดของหมองใจที่ติดอยู่กับตนเอง เป็นเวลานานได้ผ่อนคลายบรรเทาลง ทำให้เกิดปัญญาในการแก้ไขปัญหา และช่วยปรับเปลี่ยนวิธีคิดและวิธีดำเนินชีวิตให้เกิดความสุข ความสบายใจขึ้น ดังนั้น จากการนับถือพระพุทธศาสนา นี้เอง จึงเป็นตัวกำหนดกรอบแนวคิด วิธีการดำเนินชีวิต จนกระทั่งเกิดขนบธรรมเนียม ประเพณี และวัฒนธรรม ซึ่งองค์ประกอบดังกล่าวถือได้ว่าให้อิทธิพลทางความคิด และแรงบันดาลใจในการสร้างสรรค์ผลงานศิลปะ อันส่งผลต่อแนวคิด รูปแบบทางศิลปะ และกระบวนการวิจัยเชิงสร้างสรรค์

การวิจัยเชิงสร้างสรรค์จิตกรรมสื่อผสม : ความกลัวในวิถีชีวิตนี้ ประกอบไปด้วยกระบวนการศึกษา ค้นคว้า วิจัย เพื่อให้ได้ข้อมูลที่เป็นเนื้อหาสาระทั้งในเชิงลึกและเชิงกว้าง อีกทั้งยังประกอบด้วยกระบวนการสร้างสรรค์ผลงานศิลปะ ซึ่งจากประสบการณ์การดำเนินงานวิจัยของผู้วิจัย พบว่า ในขั้นตอนแรก การศึกษา ค้นคว้าข้อมูล เพื่อให้ได้เนื้อหาสาระครบตามบริบทที่ต้องการศึกษาทั้งในเชิงกว้างและเชิงลึกมีความสำคัญมาก เพราะก่อนที่จะทำการสร้างสรรค์ผลงานได้นั้น ข้อมูลเป็นสิ่งสำคัญ สามารถทำให้ผู้วิจัยเปรียบเทียบและตรวจสอบในความเหมือน และความ

แตกต่างกันระหว่างมุมมองและแนวคิดของ ผู้รู้ นักการศึกษา ศิลปิน นักปรัชญา นักจิตวิทยา และ ผู้คนในชุมชนหรือชาวบ้านกับผู้วิจัยได้ ซึ่งทำให้ได้รู้ว่าในเรื่องเดียวกันนี้ ในแต่ละอาชีพ ในแต่ละสถานะ มีมุมมองอย่างไร และมุมมองของผู้วิจัยเป็นอย่างไร เพื่อจะได้ทำการวิเคราะห์ สังเคราะห์ เป็นแนวคิดในการวิจัยที่ชัดเจน เมื่อแนวคิดมีความชัดเจนแล้ว ก็สามารถนำมาสร้างสรรค์เป็น ผลงานศิลปะที่สามารถตอบโจทย์ที่ตั้งสมมติฐานเอาไว้ พร้อมทั้งสามารถสื่อความหมายได้ตาม ความต้องการ แต่อย่างไรก็ตาม ทั้งภาคทฤษฎีและภาคสร้างสรรค์นั้น ไม่สามารถแยกออกจากกัน ได้ ทั้งสองกระบวนการต่างดำเนินไปพร้อมๆ กัน ซึ่งในช่วงของการสร้างสรรค์ก็มักเกิดกระบวนการ วิจัยควบคู่ไปด้วย เพราะในระหว่างสร้างสรรค์ผลงานต้องคอยย้อนกลับมาตรวจสอบอยู่เสมอว่า ผลงานที่ได้สร้างสรรค์นั้น ยังสามารถตอบโจทย์และยังสามารถสื่อความหมายตรงตามความ ต้องการอยู่หรือไม่ มีประเด็นใดบ้างที่ยังต้องเพิ่มเติมและมีประเด็นใดบ้างที่ต้องตัดออกไป

ท้ายที่สุดพบว่า กระบวนการสร้างสรรค์ผลงานศิลปะส่งผลสู่การบำบัดความกลัว ของตนเองในขั้นสูง เพราะมีคุณค่าทางการบำบัดจิตใจ ก่อให้เกิดสุนทรียะ ซึ่งความงามที่ปรากฏ ในผลงานสร้างสรรค์นั้น เป็นความงามที่เกิดจากสีสันและรูปทรงของวัตถุ ถือได้ว่าเป็นการ สร้างสรรค์ผลงานโดยตั้งอยู่บนพื้นฐานของลัทธิปรนัย (Objectivism) โดยเชื่อว่า ความงามเป็น คุณสมบัติของวัตถุ (Beauty as the Quality of an Object) ความงามเป็นสิ่งที่อยู่ในเนื้อวัตถุ และเป็นสิ่งที่ติดมากับวัตถุนั้นตั้งแต่เริ่มแรก วัตถุเป็นสิ่งที่สวยงามอยู่ในตัวมันเอง และ ความสวยงามของวัตถุก็มีอยู่เสมอไป ดังเช่น นักสุนทรียศาสตร์ จี ศรีนิวาสน์ (2545:9) ความงามที่เกิด ขึ้นนี้ประกอบด้วย ทักษะในการวาดเส้น ซึ่งเส้นนั้นมีที่มาจากกรัดทอเส้นใยของแมงมุมที่มี ความเชื่อมโยงสอดประสานกัน ได้เลียนธรรมชาติของการกรัดทอเส้นใยของแมงมุม โดยการวาด เส้นด้วยพู่กัน ทำการกำหนดเส้นที่เกิดจากปลายพู่กันให้เป็นเส้นขนาดเล็ก ความกว้างของเส้น สม่่าเสมอกัน เส้นต้องมีความคมชัด และเส้นต้องนิ่งมันคงไม่สั่นไหว เชื่อมจากจุดต่อเริ่มต้นของ เส้นไปยังจุดต่อสิ้นสุดของเส้น เพื่อสร้างให้เส้นมีที่มาที่ไป มีจุดเริ่มต้นและจุดสิ้นสุด ถึงแม้จะใช้ โปรแกรมวาดภาพ อะโดบี โฟโตชอป CS5 วาดเส้นในขั้นตอนแรกของการสร้างสรรค์ แต่ก็ไม่ได้ ทำการคัดลอกเส้น เส้นทุกเส้นเกิดจากการวาดขึ้นเองทุกเส้น ดังนั้น จึงเป็นการฝึกทักษะ ด้วยการ กระทำซ้ำๆ กันอย่างต่อเนื่องจนเกิดเป็นสมาธิ ทำให้จิตใจเกิดความสงบ จนกระทั่ง สามารถ สร้างสรรค์ผลงานเสร็จสมบูรณ์มีความเป็นเอกภาพสวยงามตามความต้องการ เมื่อเห็นผลสำเร็จ ของผลงานก็ทำให้เกิดเป็นความสุข ความปิติ ความอิ่มเอมใจ ก่อให้เกิดสุนทรียะ ซึ่งความมี สุนทรียะนี้เอง ทำให้สามารถขจัดความกลัวของตนเองได้ คือ ทำให้ลืมเรื่องราวในชีวิตประจำวันไป ได้ชั่วคราว พร้อมกับนั้นทำให้เกิดอารมณ์ดีมตาอยู่ในความเพลิดเพลิน ทำให้ตนเองได้รับความ ผ่อนคลายอารมณ์ และเนื่องจากได้รับความผ่อนคลายความตึงเครียดทางอารมณ์ จึงทำให้จิตใจ ของผู้วิจัยได้รับการพักผ่อนเป็นการสะสมกำลัง เพื่อจะได้สามารถเผชิญหน้ากับความกลัวหรือ ปัญหาต่างๆ ในชีวิตได้อย่างมีประสิทธิภาพ

6.3 ข้อเสนอแนะ

6.3.1 ข้อเสนอแนะในการนำผลวิจัยไปใช้

1) ควรนำกิจกรรมทางศิลปะ คือ การวาดภาพ การระบายสี การขีดเส้น ให้ผู้มีปัญหาทางด้านจิตใจ เช่น ผู้ถูกคุมขัง ผู้ป่วยที่รอเข้ารับการรักษา ผู้ป่วยเรื้อรัง เป็นต้น ได้ทดลองปฏิบัติ เพื่อบำบัดจิตใจเป็นการสร้างความเพลิดเพลินไม่ให้เกิดถึงอาการเจ็บป่วย หรือสภาพที่ถูกกดดันจากการถูกคุมขัง

2) องค์ความรู้ที่ได้จากการวิจัยเชิงสร้างสรรค์กิจกรรมสื่อผสม : ความกลัวในวิถีชีวิต อาจนำไปปรับใช้กับการวิจัยเชิงสร้างสรรค์ในแนวคิดและเทคนิควิธีการอื่นๆ ได้

6.3.2 ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

- 1) ควรต่อยอดองค์ความรู้ในการวิจัยเชิงสร้างสรรค์และขยายผลการวิจัยต่อไป
- 2) ควรมีการวิจัยต่อในการใช้ศิลปะแขนงต่างๆ เพื่อบำบัดผู้มีปัญหาทางด้านจิตใจ เช่น ผู้ถูกคุมขัง ผู้ป่วยที่รอเข้ารับการรักษา ผู้ป่วยเรื้อรัง เป็นต้น